

7.10.2020

EOAK/5118/2019

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Anu Rita

MATKASELLIOSASTOLLE ASUTTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan Kuopion vankilan menettelyä sijoittaa hänet matkaselliosastolle. Kantelija kirjoitti asiasta seuraavaa.

”Olin sijoittelussa Kuopion vankilassa 8.–18.4.2019. Jouduin olemaan kaikki 11 päivää matkasellissä, vaikka pyysin päästä osastolle. Olosuhteet vastasivat kurinpitoa. Sellin ulkopuolelle pääsi vain tunniksi päivässä ulkoiluun. En päässyt edes kirkkoon tai kirjastoon. Kirjaston palvelua ei järjestetty muullakaan tavoin vaikka pyysin. Pääsin vasta neljäntenä päivänä soittamaan ilmoittaakseni omaisilleni, että minut on siirretty Kuopion vankilaan. Menettely on lainvastainen.”

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin seuraavat selvitykset ja lausunto:

- Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön lausunto 5.11.2019 (Dnro 230/802/2019)
- Kuopion vankilan johtajan selvitys 24.9.2019
- Rikosseuraamusesimies A:n selvitys
- Rikosseuraamusesimies B:n selvitys
- Vartija C:n selvitys
- Kuopion vankilan johtajan toimittama lisäselvitys 3.10.2019

Käytettävissäni on ollut myös seuraavat asiakirjat:

- Matkaselliosaston päiväjärjestys

3 RATKAISU

3.1 Asian tausta ja kantelijan olosuhteet Kuopion vankilassa selvityksen mukaan

Laukaan vankila laittoi 8.4.2019 vireille kantelijan uudelleen sijoittelun, koska kantelija ei ollut saanut annettua virtsanäytettä 6.4.2019. Hänet siirrettiin 8.4.2019 Laukaan vankilasta Kuopion vankilaan. Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen arviointikeskus päätti 17.4.2019, että kantelija siirretään Sukevan vankilaan. Siirto toteutui 19.4.2019. Kantelija oli Kuopion vankilassa sijoitettuna matkaselliosastolle 8.4.—19.4.2019.

Selvityksen mukaan, kuten kantelijakin kertoi, matkasellistä ei ollut mahdollista käydä hengellisissä tilaisuuksissa. Selvityksessä todetaan,

että ketään ei matkaselliosastolta varsinaisesti käytetä kirjastossa eikä kantelijakaan ollut käynyt kirjastossa. Epäselväksi jää, oliko hän pyytänyt tätä. Hän oli kuitenkin asioinut opinto-ohjaajan kanssa lukemisen saamiseen liittyen ja saanut omista tavaroistaan lukemista, mihin hän selvityksen mukaan tyytyi. Soittamisen osalta selvityksessä kerrotaan, että kantelija sai saapumispäivänä tai sitä seuraavana päivänä soittaa omaisilleen vankilan kustannuksella.

Selvityksessä kerrotaan, että kantelija pääsi tutkimaan omia tavaroitaan ja sai haltuunsa joitakin vaatteita, hygieniatuotteita, luettavaa ja tupakointivälineitä. Selvityksen mukaan hän ei saanut haltuunsa kaikkea omaisuuttaan, mutta kuitenkin suurimman osan siitä, mitä hän halusi.

Selvityksen mukaan kantelijan kahden hengen sellin pinta-ala henkeä kohti oli keskushallintoyksikön määräyksen mukainen ja sellissä oli kalustuksena sängyt ja pöytä sekä mahdollisuus seurata radio- ja televisio-ohjelma. Sellissä oli myös wc/pesuhuone. Sekä vankilan johtaja että keskushallintoyksikkö toteavat, että selliolosuhteet olivat varsin askeettiset.

Selvitykseen liitettyssä päiväjärjestyksessä ei mainita mitään muuta sellin ulkopuolista toimintaa kuin ulkoilu, joka on arkisin kello 7.50–8.50 ja viikonloppuisin kello 8.50–9.50. Lauantaina ja sunnuntaina on päiväjärjestyksen mukaan lisäksi mahdollisuus ottaa vastaan vieraita.

3.2 Kannanotto

3.2.1 Kantelijan olosuhteet ja oikeuksien toteutuminen

Kantelijan olosuhteet ja kohtelu ovat monilta osin poikenneet huonompaan ja rajoitetumpaan suuntaan siitä, mitä ne suljettuun vankilaan sijoitetun vangin kohdalla lain mukaan ja myös käytännössä ovat silloin, kun vanki asuu vankilan asuinosa-astolla. Kantelijan olosuhteet ovat nähdäkseni olleet varsin tyyppilliset matkaselliolosuhteet.

Tietääkseni on melko vakiintunut käytäntö, että vanki, jota ei ole arviointikeskuksen päätöksellä sijoitettu kyseiseen vankilaan ja jonka tiedetään siten olevan siellä vain lyhytaikaisesti ja tilapäisesti, sijoitetaan matkaselliosastolle, ei vankilan varsinaiselle asuinosa-astolle. Sijoituksen pitkittyessä poikkeaminen tavanomaisista asuinolosuhteista sekä vapaa-ajan- ja muista toiminnoista on ongelmallista. Asia on ollut usein esillä laillisuusvalvontaratkaisuuissa. Käsittelem tässä jaksossa kantelijan tilannetta ja jaksossa 3.2.2. asiaa aiemman ratkaisukäytännön kautta laajemmin. Jaksossa 3.2.3 käsittelem vielä siirtämisen perustetta ja päätöstoimivaltaa yleisesti.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö on lausunnossaan arvioinut oikeudellisesti kantelijan väittämiä uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistumisesta, kirjastoon pääsystä, omaisuuden haltuun antamisesta sekä soittamisesta. Viittaa keskushallintoyksikön lausunnossaan esittämään ja totean omalta osaltani seuraavaa.

Kantelijan väitteet ja vankilan selvitys, joka toimitetaan kantelijalle ohessa, ja jota on lyhyesti selostettu edellä jaksossa 3.1, ovat joiltakin osin ristiriitaisia. Osa kantelijan väittämistä jää näyttämättä toteen. Asiassa ei ole näyttöä siitä, että vankilassa olisi menetelty toisin kuin vankilan selvityksessä on kerrottu.

Voin yhtyä keskushallintoyksikön näkemykseen, että kantelijan osalta ei ole ollut perustetta rajoittaa osallistumista uskonnollisiin tilaisuuksiin. Voin yhtyä myös siihen, mitä keskushallintoyksikkö on todennut vankien oikeudesta kirjastopalveluihin sekä siihen, että vankia tulisi ohjata tekemään halutessaan pyyntö omaisuuden haltuun saamisesta. Samoin kuin keskushallintoyksikkö katson myös, että vangin tulee voida ilmoittaa siirrostaan viimeistään, kun hän saapuu laitokseen. Selvityksen mukaan on mahdollista, että näin ei kantelijan osalta tapahtunut.

Selliolosuhteiden osalta totean niiden selvityksen mukaan olleen karmummat kuin asuinselleissä tyypillisesti on. Matkaselliosastolla on usein vain välttämätön vähimmäiskalustus, tässä tapauksessa sängyt ja pöytä. Myös osaston päiväjärjestys poikkeaa selvästi asuinosastosta. Ainoa sellin ulkopuolinen toiminta vaikuttaa olevan tunnin päivittäinen ulkoilu ja viikonloppuisin lisäksi mahdollisuus ottaa vastaan vieraita. Selvityksestä syntyy myös käsitys, että matkaselliosastolla on oma "kanttiinipäivä" eli mahdollisuus viikoittain asioida laitosmyymälässä.

On ymmärrettävää, että vankilassa esimerkiksi yhden yön yöpyvälle vangille riittävää on sekä lain kannalta että käytännössä, että hänelle tarjotaan lähinnä yöpymispaikka. Juurikaan muuhun ei ole tarvetta eikä käytännön mahdollisuuksia, kun kyse on lyhytaikaisesta majoittamisesta. Ongelma syntyy kuitenkin, kun tilanne pitkittyy, kuten kantelijan tapauksessa kävi.

Keskushallintoyksikkö on saattanut vankilan tietoon, että kantelija olisi voitu heti vapaan asuinsellin löydyttyä sijoittaa asuinosastolle tai olla yhteydessä arviointikeskukseen siirtopäätöksen tekemisen keston selvittämiseksi. Voin yhtyä keskushallintoyksikön näkemykseen. Kyse ei kuitenkaan ole vain Kuopion vankilan menettelystä yksittäisessä tapauksessa, vaan toistuvasti esiin tulevasta ja koko Rikosseuraamuslaitosta koskevasta ongelmasta, jota ylin laillisuusvalvoja on aiemminkin arvioinut. Käsittelen tätä seuraavassa jaksossa.

3.2.2 Matkasellisijoittelun ongelmista laajemmin

Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja arvosteli päätöksessään 11.10.2016 (4101/4/15) tilannetta, jossa kantelija oli ollut matkaselliin sijoitettuna 11 päivää odottamassa virtsatestin varmennustulosta annettuaan virtsanäytteen, joka oli pikatestin mukaan positiivinen. Pajuoja totesi muun muassa seuraavaa.

Vankeuslaissa säädetään vangin kohtelusta ja oikeuksista. Laissa säädetään myös perusteista, joilla niistä voidaan poiketa. [Vankilan nimi poistettu] vankilan, ja yleensä minkään muunkaan vankilan, matkaselliosaston olosuhteet ja päiväjärjestys eivät vastaa

sitä, miten vangilla on oikeus lain mukaan tulla kohdelluksi. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön määräyksessä Vankien asuminen ja perushuolto (19/004/2010)¹ todetaan, ettei matkasellejä lasketa majoituspaikoiksi eikä niihin saa majoittaa vankeja pysyvästi.

- - -

Vertailun vuoksi totean, että jos kantelija olisi ollut avolaitoksen sijasta sijoitettuna suljettuun vankilaan, kun hänen virtsanäytteensä pikatestin mukaan oli positiivinen, tavanomainen käytäntö ennen varmistustuloksen saamista olisi ollut enintään siirtää hänet suljetulle osastolle, mistä ei kuitenkaan olisi seurannut sen kaltaista oikeuksien menetystä ja asuinolosuhteiden heikkenemistä, kuin matkaselliin sijoittamisesta. Jos kantelijan virtsatestin varmistustuloskin olisi ollut positiivinen, kantelija olisi oletettavasti siirretty suljetun vankilan asuinosaan. Näihin tilanteisiin verrattuna on perusteetonta, että virtsatestin tuloksen eli kantelijan syyllisyyden ollessa vielä varmistumatta, hänen olosuhteensa vankilassa ovat olleet heikommat kuin mainituissa tilanteissa. Matkaselliin sijoittaminen on siten ollut myös sekä epätarkoituksenmukaista että epäsuhteessa näissä tilanteissa käytettävään menettelytapaan verrattuna.

Useita päiviä kestävä matkaselliin majoittamista on laillisuusvalvontakäytännössä arvosteltu jo pitkään. Esimerkiksi apulaisoikeusasiamies Jaakko Jonkan 11.11.1998 ratkaisemaan kanteeseen (1755/4/97) annettua oikeusministeriön vankeinhoito-osaston lausunnossa on todettu, että vanki oli asutettu matkaselliin viikonlopuksi odottamaan siirtoa toiseen vankilaan. Vankeinhoito-osasto katsoi, ettei useita päiviä kestävä matkasellisijoitus ole suotava, koska muun muassa asuinolosuhteet ja vankien mahdollisuus osallistua toimintoihin poikkeavat vankien normaaleista olosuhteista. Kun vankeinhoito-osasto oli jo saattanut käsityksensä vankilan tietoon, apulaisoikeusasiamiehellä ei ollut aihetta toimenpiteisiin. Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio on puolestaan ratkaisussa 27.8.2003 (1311/4/03) todennut, etteivät matkaselliosaston olosuhteet vastaa asuinselliosaston olosuhteita: Hän totesi olleen vangin kannalta ongelmallista, että tämä joutui viipymään vankilan matkasellissä useita vuorokausia odottaen jatkokuljetusta määrävankilaan. Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen on [nimi poistettu] vankilaa koskevassa ratkaisussaan 13.3.2009 (1985/4/07) todennut pitävänsä selvänä, että jo matkasellien luonteen vuoksi matkaselliin sijoittamisen tulee rajoittua mahdollisimman lyhyeen (majoittamisaika oli 27.–29.11.2006 ja 2.–3.5.2007).

Apulaisoikeusasiamies Pajuoja totesi kyseisen kantelijan osalta, että ei ollut esitetty laillisia perusteita rajoittaa hänen oikeuksiaan siten, kuin matkasellissä asuessa käytännössä tapahtuu ja että kantelija olisi tullut sijoittaa asuinosaan. Hän totesi kantelijan tilanteesta myös seuraavaa.

---

¹ Rikosseuraamuslaitoksen internetsivujen perusteella määräys on edelleen voimassa.

Kantelija olisi tullut sijoittaa asuinosaan. Nyt kantelijan olosuhteet ovat vastanneet lähinnä turvaamis- tai kurinpitotoimien kohteena olevan vangin asemaa ilman, että tälle on ollut mitään laissa edellytettyä perustetta. Lisäksi kantelijan tilanne on ollut pidempikestoinen kuin mitä monet näistä toimenpiteistä saavat lain mukaan enintään kestää. Kantelijan kohtelu ei ole ollut hyväksyttävää. Matkaselliin sijoittaminen voi mielestäni tulla kyseeseen vain, jos se on välttämätöntä esimerkiksi vankilaan saapumisen, sieltä pois siirtymisen tai tilapäisen kyseiseen vankilaan siirtämisen tai muun vastaavan lyhytaikaisen syyn vuoksi, esimerkiksi jos vanki on saapunut vankilaan oikeudenkäynnin vuoksi tai tapaamisen järjestämiseksi. Tällöinkin oleskelu matkasellissä tulee pyrkiä pitämään mahdollisimman lyhytaikaisena. Matkaselliin sijoittaminen virtsanäytteen varmennustuloksen odotusajaksi ei ole perusteltua.

Olen itse käsitellyt laajasti avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirretyn vangin matkaselliosastolle sijoittamisen kestoa oikeusasiamiehen verkkosivuilla julkaisussa 13.12.2019 päätöksessäni ([EOAK/6554/2018](#)). Tärkeimmät havainnot ja kannanotot ratkaisusani voidaan tiivistää seuraavasti.

- Pitkäaikainen [29 päivää] matkaselliosastolle sijoittaminen oli virheellinen, koska osaston fyysiset olosuhteet olivat tavanomaista asuinosaan heikkommat. Kyse oli myös vankien kohtelua ja oikeuksia koskevien säännösten noudattamisesta
- Matkaselliosastolle sijoittaminen on yleinen käytäntö, joten toimintatapoja on syytä selvittää ja ratkaisuja etsiä valtakunnallisesti
- Matkasellit eivät ylipäätään ole soveltuvia kuin hyvin lyhytaikaiseen, tilapäiseen majoittamiseen
- Vankilassa sinänsä voi ja tuleekin olla matkaselliosaston kaltaisia tiloja saapuvia, lähteviä ja vankilassa erilaisista syistä lyhyesti käyviä, muihin vankiloihin sijoitettuna olevia vankeja varten. Tähän on käytännön tarve. Lainsäädännössä ei kuitenkaan ole perustetta pitää vankeja tämän kaltaisissa olosuhteissa pidempiaikaisesti
- Erilaisia matkaselliin sijoittamista koskevia tilanteita, joissa ylin laillisuusvalvoja on katsonut menetellyn virheellisesti, on eri vankiloissa esiintynyt pitkään. Kun ylin laillisuusvalvoja on toistuvasti tuonut esiin lain noudattamiseen liittyviä ongelmakohtia, Rikosseuraamuslaitoksen tulisi pyrkiä löytämään ratkaisu ongelmiin
- Näkökulmia, joista ongelmaa voi tarkastella, ovat esimerkiksi
  - onko tilanne avolaitosvangin kyseessä ollessa sellainen, että hänet on välttämätöntä siirtää suljettuun vankilaan odottamaan arviointikeskuksen tekemää sijoittelupäätöstä
  - asioiden käsittelyn kesto – muun muassa avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirtämistä koskevan esityksen teko-aika, kurinpitokäsittelyn pitämisaika, virtsanäytteen varmentamisen kesto
  - jos välittömän avolaitoksesta pois siirtämisen ja siirtoesityksen ratkaisemisen välistä aikaa ei kyetä saamaan lyhyeksi, tulee ratkaista, miten avolaitoksista siirretyt vangit majoitetaan suljetuissa vankiloissa siten, että olosuhteet ovat asianmukaiset ja vangin oikeudet toteutuvat.

Saatoin tämän ongelmasta esittämäni Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tietoon toimenpiteitä varten. Päätökseni asiassa EOAK/6554/2018 on siis annettu 13.12.2019 eli vasta kantelussa kyseessä olevien tapahtumien jälkeen.

Kiinnitän keskushallintoyksikön huomiota seuraavaan sekä saatan Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen ja arviointikeskuksen tietoon sen, mitä Kuopion vankilan johtaja selvityksessään kertoi tilanteesta vankilan kannalta. Hän totesi muun muassa seuraavaa.

”Myönnettäköön, että [kantelija] on ollut asutettuna kohtalaisen pitkän ajan osastolla, joka lähtökohtaisesti on vain lyhytkestoista asuttamista varten (”matkasellisosasto”). Toisaalta yhteistyö näissä ja tähän [kantelijankin] tapaukseen liittyen voisi aina olla parempaa niin vangin itsensäkin kuin varsinkin arviointikeskuksen suuntaan, joka omilla resursseillaan varmaan tekee parhaansa, jotta vankeja ei jouduttaisi asuttamaan kohtuuttoman pitkiä aikoja sellaisissa olosuhteissa, joita ei ole tarkoitettu ns. sijoittelussa oleville vangeille ja joiden osalta nämä sijoitteluprosessiin kuuluvat ajanjaksot ovat ainakin ajoittain melko pitkiä. Monesti myös yliasutetuissa tutkintavankiloissa kuten Kuopiossakin vankeja joudutaan ajoittain, mutta onneksi harvakseltaan, asuttamaan kenties jopa säännösten vastaisesti osastoilla, joille vangit eivät lähtökohtaisesti kuulu siitä yksinkertaisesta syystä, että tiloja/asuttamismahdollisuuksia juuri tietyllä hetkellä ei ole tarjolla muita, mutta asioista on vaan ’jollain opilla’ selvittävä. - - -

On selvää, että [kantelijan] olosuhteet varsinkin avolaitoksesta suljettuun vankilaan siirron seurauksena ovat olleet mainittujen päivien aikana varsin askeettiset, niin asumisolosuhteiltaan kuin päiväjärjestykseltäänkin (kts. liite). Tosin tältä osin voidaan myös kysyä, onko vankien siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan aina välttämätöntä edes päihtymistapauksissa (tässä tapauksessa kyse päihdetestistä kieltäytymisestä), vai voitaisiinko pohtia muita vaihtoehtoja, esim. suljetumpaan avolaitokseen siirtämistä.”

Kuten Kuopion vankilan johtajan selvityksestäkin voi havaita, kyse on koko Rikosseuraamuslaitoksen asiasta, ei useinkaan sellaisesta yksittäisten vankiloiden virheellisestä menettelystä, joka olisi yksinomaan vankilan omilla toimilla korjattavissa.

3.2.3 Välitön siirtäminen Kuopion vankilaan

Kantelu koski nähdäkseni olosuhteita ja kohtelua Kuopion vankilassa, ei sitä, että kantelija siirrettiin avolaitoksesta suljettuun vankilaan odotamaan lopullista päätöstä sijoittamisesta. Asiassa ei olekaan pyydetty selvitystä tältä kannalta. Tämän vuoksi en arvioi Rikosseuraamuslaitoksen menettelyn lainmukaisuutta. Saatan kuitenkin eräitä huomiota Rikosseuraamuslaitoksen tietoon ottamatta kantaa menettelyyn.

Kuopion vankilan selvityksessä kerrotaan, että VATI:sta [vankitietojärjestelmä] ja sen päiväkirjasta selviää seuraavaa.

”8.4.2019 Laukaan vankila on siirtänyt [kantelijan] Kuopion vankilaan, perusteen[a] ainakin virtsatestistä kieltäytyminen (ilmoitus 71/2019/Lav). Lisäksi samana päivänä (8.4.2019) Lav on käynnistänyt [kantelijan] uudelleen sijoittelun. 8.4.2019 [kantelija] on asutettu Kuopion vankilan matkaselliosastolle selliin nro 12 ilmeisesti odottamaan sijoitteluasian etenemistä ja arviointikeskuksen päätöstä.”

”Laukaan vankila siirsi [kantelijan] Kuopion vankilaan uudelleen sijoittelua varten 8.4.2019. [Kantelija] asui tilapäisesti Kuopion matkasellissä, koska häntä ei ollut siirretty Kuopion vankilan kirjoille sijoittelun ajaksi.”

Vankeuslain 6 luvun 2 §:ssä säädetään siirtämisestä avolaitoksesta suljettuun vankilaan. Sen 1 ja 2 momentti kuuluvat seuraavasti.

2 §

Siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan

Vanki voidaan siirtää avolaitoksesta suljettuun vankilaan, jos:

- 1) vanki syyllistyy rikokseen, jota ei rikoslain 2 luvun 13 §:n mukaan saa käsitellä kurinpitomenettelyssä taikka syyllistyy tämän lain 15 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun järjestysrikkomukseen;
- 2) vanki kieltäytyy osallistumasta rangaistusajan suunnitelman mukaiseen toimintaan taikka ei muutoin sovellu avolaitoksessa järjestettävään tai avolaitoksen hyväksymään toimintaan;
- 3) vanki kieltäytyy 16 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettusta päiheteettömyyden valvonnasta;
- 4) vanki vangitaan muun rikoksen johdosta tai hänen todetaan ennen avolaitokseen tuloaan syyllistyneen rikokseen, jonka johdosta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettut edellytykset eivät enää täyty;
- 5) siirtäminen on perusteltua vangin tai muun henkilön turvallisuuden takaamiseksi tai rikollisen toiminnan estämiseksi;
- 6) täytäntöön pantavaksi tulee uusi vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus ja 1 §:ssä tarkoitettut edellytykset eivät tämän johdosta enää täyty; tai
- 7) vanki sitä pyytää.

Vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten esitutkintaan saattaminen tai järjestysrikkomuksen selvittäminen vaatii. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten selvittämiseksi tai suorittamaan 15 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös, jos hän on päihtynyt saapuessaan avolaitokseen 4 luvun 9 §:ssä tarkoitettujen sijoituksen perusteella. (10.4.2015/393)

Selvityksen mukaan kantelijan kohdalla oli kyseessä 2 momentissa tarkoitettu välitön siirto, joka on lain mukaan mahdollinen vain tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi järjestysrikkomuksen selvittämisen sitä vaatiessa. Ylin laillisuusvalvoja on katsonut, että kurinpitorangeaistusta ei voi määrätä sen perusteella, että vanki kieltäytyy sylki- tai

virtsanäytteen antamisesta tai suorittamasta puhalluskoetta. Asiassa ei ole merkitystä sillä, onko kyse päihtymysepäilyn perusteella vai avolaitokseen sijoittamisen perusteena olevan päihteettömyyssitoumuksen tai muun etuuden perusteella vaaditusta näytteestä (apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojaan päätös, 7.3.2016, dnro [208/2/12](#)). Totean, että virtsanäytteestä kieltäytyminen ei siis ole vankeuslain tarkoittama järjestysrikkomus. Saatan Rikosseuraamuslaitoksen tietoon kysymyksen, oliko kantelijan välittömälle siirrolle perusteet.

Jo edellä mainitussa päätöksessäni käsittelin myös toimivaltaa päättää välittömästi siirtämisestä avolaitoksesta suljettuun vankilaan. Totesin, että vankeuslain 6 luvun 6 §:ssä säädetään siirtämisestä päättämisestä eikä siihen sisälly erikseen säännöstä siitä, kuka päättää 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesta välittömästi siirtämisestä. Säännöstä sananmukaisesti lukien tämänkin päätöksen tekisi arviointikeskuksen johtaja, koska asiasta ei ole muutakaan säädetty. Totesin myös, että käytännössä näin ei ilmeisesti toimita, ainakaan kaikissa avolaitoksissa, vaan päätös tehdään avolaitoksessa, eikä arviointikeskuksen johtajan päätettäväksi saattaminen ymmärtääkseni olisi myöskään toimiva menettelytapa. Koska asiassa tuli nähdäkseni kuitenkin käyttää harkintavaltaa sen suhteen, onko vanki syytä siirtää välittömästi vai ei, katsoin olevan perusteltua, että toimivaltaisesta päätöksentekijästä olisi olemassa säännös. Kiinnitin huomiota myös siihen, että arviointikeskuksessa työskennellään virka-aikana eikä päätöstoimivallasta välittömään siirtämiseen virka-ajan ulkopuolella ole säädetty. Saatan nämä havainnot oikeusministeriön tietoon lainsäädäntötyössä huomioon otettaviksi.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2.1 esittämäni käsityksen kantelijan kohtelusta Kuopion vankilan tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Kuopion vankilan johtajalle.

Lähetän päätökseni tiedoksi kohdassa 3.2.2 toteamani osalta Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle sekä Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskukselle ja arviointikeskukselle.

Lähetän päätökseni tiedoksi kohdassa 3.2.3 toteamani osalta Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.